

Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal
4024 Debrecen, Piac utca 54.

hivatal@hajdu.gov.hu

kabinet@hajdu.gov.hu

A közmeghallgatás mindenkié – Nyílt levél a nyilvános közmeghallgatásokért

A közmeghallgatás a demokrácia egyik alapvető intézménye: arra szolgál, hogy a polgárok kérdéseket teheszenek fel és véleményt nyilváníthassanak a közügyekről, az ott elhangzottakat pedig a szélesebb nyilvánosság is megismerhesse. Az elmúlt években azonban sok közmeghallgatáson épp a nyilvánosságot korlátozták: megtiltották a résztvevőknek, hogy felvételt készítsenek vagy közvetítsék az eseményt, a tilalom megszegőit pedig kivezetéssel fenyegették, vagy ki is vezették.

A közmeghallgatás nyilvánossága nem merül ki abban, hogy az érdeklődők személyesen jelen lehetnek: az ott elhangzó, közügyeket érintő információk megismerésének és terjesztésének szabadságát is biztosítani kell. A társadalmi részvétel fontosságát a Jövő Nemzedékek Érdekeiért Ellátó Biztoshelyettes is kiemelte az AJB-2376/2023. számú tájékoztatásában.

Álláspontunk szerint a közmeghallgatást tartó szervek nem tilthatják meg általánosan a felvételkészítést vagy a közvetítést, és ezek miatt senkit nem fenyegethetnek kivezetéssel. Ezt a közmeghallgatás nyilvánossága, a közérdekű adatok megismerésének és terjesztésének szabadsága, valamint a közéleti véleménynyilvánítás szabadsága egyaránt megköveteli.

1062 Budapest, Délibáb utca 28. 1. em.

Tel: +361 2090046 Fax: +361 2790755

tasz@tasz.hu tasz.hu

1. A közmeghallgatáson a nyilvánosság követelményének érvényesülnie kell.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) kötelezően előírja, hogy a helyi önkormányzatoknak évente egyszer közmeghallgatást kell tartaniuk (Mötv. 54. §).

Az Mötv. több helyen is rögzíti a nyilvánosság követelményét: az önkormányzat széleskörű nyilvánosságot teremtve kifejezi és megvalósítja a helyi közakaratot (Mötv. 2. § (2) bekezdés) és feladatellátása során biztosítja a helyi közügyekben a széleskörű állampolgári részvételt (Mötv. 6. § a) pont).

Az Mötv. 54. §-a kifejezetten lehetővé teszi, hogy az önkormányzat a közmeghallgatást elektronikus hírközlő eszköz útján tartsa meg. A nyilvánosság követelménye ugyanakkor arra is kiterjed, hogy a résztvevők és a sajtó saját eszközeikkel felvételt készíthessenek és közvetíthessék a közmeghallgatást. A sajtó esetében garanciát jelent az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése, amely a sajtó szabadságát és a demokratikus közvélemény kialakítását védi, illetve előírja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek a biztosítását. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 10. § pedig a közönség jogai körében első helyen rögzíti, hogy *„Mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről.”*

A nyilvánosság követelményének azonban nem csak a helyi önkormányzatok közmeghallgatásain kell érvényesülnie, hanem valamennyi közmeghallgatáson, így a kormányhivatalok által közigazgatási hatósági eljárásban szervezett közmeghallgatáson is, ugyanis az itt elhangzottak közérdekű adatnak minősülnek.

2. A közmeghallgatáson elhangzottak közérdekű adatnak minősülnek.

Az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy mindenkinek joga van a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) hatálya kiterjed a közmeghallgatásokon elhangzottakra, hiszen a közmeghallgatást szervezők közfeladatot ellátó szervek, így a közmeghallgatáson elhangzottak közérdekű adatok, amelyek közérdeklődésre is számot tartanak. A közfeladatot ellátó szervezeteknek kötelességük tehát elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását (Infotv. 32. §). Így a közmeghallgatást szervező önkormányzat vagy kormányhivatal nem korlátozhatja a résztvevőket abban, hogy a közmeghallgatásról, mint közérdeklődésre számottevő eseményről felvételt készítsenek, vagy azt közvetítsék.

Az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a képviselő-testület üléséről bárki felvételt készíthet és terjesztheti, hiszen közérdekű adatnak minősül (57/2000. (XII. 19.) AB határozat, IV. pont). Ez irányadó a közmeghallgatásra is, amely a döntésben érintett személyek véleménynyilvánításának egyik legerősebb eszköze.

A demokratikus kontrollt tehát a teljes nyilvánossággal lehet biztosítani, ami egyre inkább az online térbe tolódik. A közmeghallgatást szervező ezért nem tilthatja meg, hogy egy résztvevő felvételt készítsen, vagy közvetítse a közmeghallgatást, még a személyiségi jogok védelmére hivatkozva sem.

3. A személyiségi jogokra hivatkozva nem tilthatják meg a közmeghallgatás közvetítését.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:48. §-a nevesített személyiségi jogként említi a képmás- és hangfelvételhez való jogot, továbbá rögzíti, hogy ezek készítéséhez az érintett személy hozzájárulása szükséges. A közmeghallgatáson felszólalók esetében azonban nincs szükség hozzájárulásra. A Ptk. 2:48. § (2) bekezdése szerint hozzájárulás nélkül készíthető kép- és hangfelvétel nyilvános közéleti szereplésről. A közmeghallgatás a közügyek nyilvános megvitatásának fóruma, ezért aki azon felszólal, nyilvános közéleti szereplést vállal. A felszólalásról így az érintett hozzájárulása nélkül is készíthető kép- és hangfelvétel.

Ez nem jelenti azt, hogy a közmeghallgatás hallgatóságáról korlátozás nélkül készíthető felvétel. A közmeghallgatáson való részvétel önmagában nem minősül nyilvános közéleti szereplésnek. A hallgatóság tagjainak képmáshoz és hangfelvételhez fűződő jogát ezért a felvételkészítés és a közvetítés során tiszteletben kell tartani. Ez azonban nem alapozza meg a közmeghallgatás egészére kiterjedő felvételkészítési vagy közvetítési tilalmat.

4. A közmeghallgatásokon történt jogellenes cselekmények ellen biztosítani kell a bírósági kontrollt.

A közmeghallgatásokon hozott jogkorlátozó döntések közigazgatási cselekménynek minősülnek. A bírósági gyakorlat szerint nemcsak a hatósági eljárások keretében, hanem az önkormányzati hatáskörben megtartott közmeghallgatások is közigazgatási szerveknek közigazgatási jog által szabályozott cselekményei, így közigazgatási jogvita tárgyai lehetnek. Álláspontunk szerint a felvételkészítés és a közvetítés megtiltása a közmeghallgatást szervező közigazgatási szerv által kifejtett olyan közhatalmi aktus, ami közvetlenül befolyásolja a résztvevők véleménynyilvánításhoz való alkotmányos jogát. Ezért semmi nem indokolja azt, hogy az ilyen tilalmat ne lehessen közigazgatási bíróság előtt peresíteni.

Mindezek alapján egyértelmű, hogy a közmeghallgatás résztvevői számára nem lehet megtiltani, hogy a közmeghallgatásról felvételt készítsenek, vagy azt közvetítsék. Ha pedig így tesznek, nem lehet őket kitiltani, kivezetni a közmeghallgatásról. A felvételek készítése és a közvetítés önmagában nem zavarja a közmeghallgatás rendjét, ezért ezek megtiltása és a tilalom kivezetéssel való kikényszerítése nem igazolható a közmeghallgatás rendjének fenntartásával.

A közmeghallgatás funkciója az, hogy az ott elhangzó közérdekű adatok minél nagyobb nyilvánossághoz eljussanak és minél nagyobb közönségnek legyen lehetősége véleményt formálni az elhangzottakról. A felvételek készítése tilalma korlátozza a közmeghallgatást e funkciója betöltésében.

Budapest, 2026. október 20.

.....
Szabó Máté
szakmai igazgató
Társaság a Szabadságjogokért